

KUR'AN HAKKINDA

« شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ »

Muhterem cemaat,

Bugün de sizlere Kur'an'dan söz açmak istiyorum. Kur'an Arapça bir kelimedir. «Okuma» anlamına gelir. «Oku!» emriyle başlaması çok okunan veya çok okunması gereken bir kitap olması hasebiyle bu isimle anıldığı tahmin olunabilir.

Bu semâvî Kitab'a, bu adı veren yine kendisidir :

Bakara 185 : «Ramazan ay'ı öyle bir aydır ki, insanlara doğruyu bildiren, doğruluğa ait apaçık delillerden ibaret olan Kur'an bu ay'da indirildi!»

Bu Kitab'ın bundan başka daha bir çok adları varsa da, bunlardan hiç birisi «Kur'an» kadar tanınmış değildir.

Muhterem cemaat,

114 sûreden ibaret olan Kur'an'ın inşi takriben 23 yıl sürmüştür.

Bir zamanlar Hz. Muhammed'in içinde yaşadığı toplum, iç harbleri, kabile çekişmeleri ve boğuşmalarıyla sarsılmıştı. Cehalet, gaflet, yanlış inançlar, hurafeler ve türlü türlü ahlâksızlıklarla tehlikeli mânevî bir hastalığın pençeleri arasında âdeta can çekişiyordu.

Çok duygulu bir kalbe mâlik olan Hz. Muhammed'in gözlerinin önüne serilmiş olan bu levha, gerçekten ürkütücü, korkutucu ve düşündürücüydü.

İnsan deryada balığı çelik oltayla, Allah ise kulunu derya-yı masiva'da muhabbet oltasıyla avlar. Balık oltayla dudağından, insan ise gönlünden avlanır. Avlanan balık avlıyana yaklaştığı gibi, Allah'ın muhabbet oltasıyla avladığı insan da kendisini avlıyana yaklaşır. Yalnız aradaki önemli fark birinin yaklaştırmaya isteksiz, diğerinin ise istekli olmasındadır. İşte, Allah muhabbet oltasını derya-yı masiva'ya atmış ve onu Hz. Muhammed'in gönlüne letâfetle takmıştı.

Resûlullah Rabb'inin bu tecellisinden sonra, öyle bir ruhî değişikliğe uğramıştı ki, artık vuslat diyarının meltemleri heyecanla O'nu aramada, O'-

nun ruhunun ikliminde dolaşmada, O'nu mest ve mahmur bir halde Nur dağının bağrındaki Hira mağarasına uzanan yollara düşürmedeydi.

Nur dağı, çiçeksiz, gölgesiz, susuz bir kaya parçasından ibaretti. Hz. Muhammed, orada Rabb'inin bambaşka bir tecellisini buluyor, ruhu bu tecelliye mazhariyetin hazzı içinde aradığı sükûna eriyordu.

Peygamberimiz bu mağarada Zat-ı barî'le derin bir ittisal içindeydi. Bu hal ve onun meydana getirdiği zevk ve istiğrak hâli Hz. Muhammed'i yepyeni bir göreve ve hayata hazırlıyordu.

Ruh'un masiva'dan örölmüş ridasını yavaş yavaş sevgi ve irfan eliyle soyup Allah'la olmanın hararetiyle ısınmış, zevk ve irfandan örölü vuslat ridasını giyinmek, kimbilir bir insan için ne eşsiz bir zevk, ne emsalsiz bir mutluluktur!

Yusuf 93 : «(Yusuf) bu gömleğimi götürün, babamın yüzüne sürün, gözü açılır.»

Yusuf 96 : «Vaktaki müjdeci geldi, gömleği Yakub'un yüzüne sürdüğü gibi gözü açıldı.»

Muhterem cemaat,

Yusuf, gömleğini babasına gözlerinin açılması için göndermişti, bu gömlek Yakub'un gözlerini açtı.

Hira mağarasında istiğrak hâlinde bulunan Hz. Muhammed'e de, o ilâhî tecelliyle örölü mânevî ridayı gönderen Allah'dı. Hz. Muhammed bu tecelliye büründükçe basireti açılıyor, hakikat âleminin bir sabahına şahid oluyordu.

Kulaklarına o güne kadar hiç işitmediği sesler gelmede, kendisine : «Beklenen adam sensin, Allah'ın peygamberi sensin» diye seslenilmekteydi.

Şüphe yok ki, Peygamberimizin vahy'e mazhariyeti, O'nun iç ve dış âlemini tamamen değiştirmiş, O'nu bambaşka bir hâle, bambaşka bir ırfa-na, ve bambaşka bir zevke yükseltmişti.

Bir Kadir gecesi idi. Bütün tabiat sanki huzur-ı ilâhîde el bağlamış bir şey bekliyordu. Hz. Muhammed mağarada yine tam bir istiğrak hâlinde idi. Birden bire Cibril'le karşılaştı ve bu karşılaşmada Cibril O'na Kur'an'ın ilk âyetini sundu. Allah bu âyet'de şöyle buyuruyordu : «Okul!»

Acaba neden? Âyetin son kısmı bu nedeni cevaplandırır kanaatindeyim : «İnsana bilmediği şeyleri öğreten...»

Bu düğümü Allah'ın yardımıyla böylece çözdükten sonra artık şöyle diyebiliriz : «Allah Peygamberleri de, Kitapları da insanların ruhlarını saran cehalet ve gaflet ridasını çıkarmak, onun yerine ilim ve irfandan örölü mânevî ridaya bürünmek, ilim ve irfan üzerine müesses bir kemalâtla Allah'ın huzurunda insan-ı kâmil olarak isbat-ı vücut edip gerçek saadete lâayık, lâayık olduklarına nail olmaları için göndermiştir.»

Muhterem cemaat,

Sihhatli olan bir gonca, nasıl açılmak, gülse gül, karanfilse karanfil kokmak istidadına sahipse, her normal insan da maddeten olduğu gibi mânen de kemâle ermek, insan-ı kâmil olmak, burcu burcu ulviyet, mâneviyat, olgunluk kokmak istidadına sâhiptir.

İlkbahar nasıl goncalardaki bu istidadı geliştirmek, kemâline erdirmek kudretine sahipse, Kur'ân da insanlardaki bu istidadı geliştirmek, kemâline erdirmek kudretine sâhibtir. Ondaki bu kudretin varlığı, bahardaki kadar açık ve inkârı kabil olmıyan bir gerçektir.

Meselâ, bir insan bahardaki bu kudreti inkâra kalksa, o kimseyi nasıl bahara kavuşmakla kemâle ulaşmış sayısız çiçekler tezkib ederlerse, «Bizler O'ndaki bu kudretin varlığının en canlı delilleriyiz, çünkü ondaki bu kudretin eserleriyiz» derlerse, Kur'ân'daki bu kudreti de bir kimse inkâra kalksa, o şahsı da Kur'ân'a sarılmakla insan-ı kâmil olmak, gözler ve gönüller kamaştırıran bir olgunluğa ulaşmak mutluluğuna ermiş nice mutlu insan yalanlar, ona «Bizler de Kur'ân'ın bu kudrete sâhip olduğunun inkârı kabil olmıyan delilleriyiz. Çünkü O'na sarılmakla bu kemâle ulaştık» derler.

Olgunluklarıyla insanları hayret ve hayranlıklar içinde bırakan Mevlâna'lar, Muhyiddin-i Arabî'ler, Gazâli, İbn-i Sina, Farabi ve Necmeddin-i Kübra'lar, adları sayılamıyacak kadar çok, heyecanlanmadan yâdedilemeyecek kadar olgun nice insanlar hep Kur'ân denilen bu irfan deryasının mahsulleridir.

İnsanlıktaki kemâli, ilim ve irfanının enginliği, mânevî zenginliğinin sınırsızlığıyla şarkın ve garbın hayranlığını kazanmış olan Mevlâna bu baş döndürücü mânevî yüceliğini Kur'ân'a borçludur. O, bu gerçeği şöyle ilân eder: «Ben sağ oldukça Kur'ân'ın bendesiyim. Muhammed'in yolunun tozu toprağıyım. Eğer bir kimse benden, bundan başkasını naklederse, ben ondan da bizarım, o sözden de bizarım.»

Bu yüce veli'inin bu sözlerinden de açıkça anlaşılıyor ki, o ne şunun, ne bunun değil, doğrudan doğruya Kur'ân'ın eseri, Kur'ân'daki kudretin, feyzin, ilim ve irfanın yalanlanamaz tanığı ve delilidir.

Allah En'am sûresinde şöyle buyurur :

«Muhakkak ki Allah dane ve çekirdeği yarar, ölüden diri çıkarır.»

Bir dane ve çekirdekte kemâle erme istidadının bulunuşu, onun kemâle ermesi için yeterli değildir. Onun kemâline erişebilmesi için toprağa bürünmesi, toprak bedenini güneşe arzemesi, rahmeti, yâni yağmuru kana kana içmesi gerekir.

İşte dünya da kâinat ağacının bir dalı, insan denilen yaratık da bu yüce ağacın bu dalındaki meyvasıdır. Ağaç nasıl dalındaki meyvanın olgunlaşma istidadını geliştirerek onu hamlıktan kurtarıp olgunlaştırmak için ya-

ratılmışsa, şu kâinat ağacı da dalındaki insan denilen meyvanın bu istidadını geliştirmek, onu hamlıktan kurtarmak, olgunlaştırmak, Allah'ın huzurunda insan-ı kâmil olarak isbat-ı vücud edebilmesini te'min etmek için yaratılmıştır. Bunun içindir ki, şu kâinattan insan-ı nakıs olacak şekilde değil, insan-ı kâmil olacak şekilde istifade etmelidir.

Muhterem cemaat,

Kim nefsin süfliyet kokan çağrısından yüz çevirir, Allah'ın çağrısına koşar, Allah'ın insanlara farz kıldığı ibadetlere iş olsun diye değil, nefsini yenmek için ve yenecek şekilde sarılır, nefsine hâkim olur, Hz. Muhammed gibi ahlâkî bir güzelliğe erişirse, Hz. Muhammed'in hâliyle hallenir, irfânîyle irfanlanır, zevkiyle zevklenir, dünyası da, ukbası da cennet olur. Bunun içindir ki Hz. Muhammed bir hadîs-i şerîflerinde : «İçinizde en çok sevdiklerim, kıyamet gününde yeri bana en yakın olanlarınız, ahlâkî güzel olanlarınızdır» der.

Güzel ahlâk insanlığın ve gerçek medeniyetin kaynağıdır, çünkü insanlık ve gerçek medeniyet güzel ahlâkla doğar, güzel ahlâkla yaşar.

Bence Kur'ân'dan faydalanıp Allah'ın istediği kâmil bir insan olabilmek için şu beş noktaya gereken önemi vermek icabeder :

1 — Allah'ı irfan ile bilmek, 2 — Hz. Muhammed'i gerektiği şekilde tanımak, 3 — Niçin yaratıldığını öğrenmek, 4 — Bunca yaratık içinde insan denilen yaratığın işgal etmekte olduğu şerefli makamı idrak etmek, 5 — Bu kadar şerefli bir yaratık olan insana, yakışan ve yaraşan hayat tarzını öğrenmek ve o hayat tarzını kabul etmek.

Kur'ân Hz. Muhammed'in en büyük mûcizesidir.

Kur'ân'ın akılları durduran etkisi karşısında akl-ı selîm ve insaf sahibi her aydın insan derin bir hayret, hayranlık ve saygı duyar.

Hirsfield : «Kur'ân, hâiz olduğu ikna kuvveti, belâgati ve inşası itibariyle kâbına erişilmeyecek bir Kitab'tır» diyor.

Kur'an insanların terakki ve inkişaflarına mâni olan her kötü şeyi yılmıştır.

KUR'ÂN'DA İLMÎ MUCİZAT

Kur'ân esas itibariyle insanları uyarmak, onlara doğru yolu göstermek için gelmiştir.

Fakat O, tabiat kanunlarını da vaz edenin kitabı olması hasebiyle birçok yerlerinde birer mûcize olarak ilmî gerekçeleri de açıklar.

1 — Kur'ân müsbet ilmin metodunu îman metodu olarak kabul eder, îman metoduyla müsbet ilmin metodunu birleştirir.

Fussilet (52) : «Biz onlara (îman etmiyenlere) delillerimizi (Kur'ân'ın doğruluğunu, Allah kelâmı olduğunu, Allah'ın var olduğunu, bir olduğunu, kuvvet ve kudretinin yüceliğinin sonsuzluğunu aksettiren delilleri) âfâkda ve onların nefislerinde göstereceğiz. O'nun Hak olduğu tebeyyün edinceye kadar.»

2 — Kur'ân bizzat ruhu aramaktansa, bu husustaki az ilimle iktifa edip ruhî olayların kanunlarını arayıp bulmanın daha verimli olacağını açıklamıştır. Nitekim bugünkü psikolojinin konusu da ruhu aramak değil, ruhî kanunları arayıp bulmaktır. Bu sebeple gerek tıb gerekse hukuk ve moral alanında büyük faydalar sağlamaktadır.

İsra (85) : «(Ey Peygamber) sana ruhu soruyorlar. (Onlara) de ki, ruh Rabb'immin emrindedir. Size (bu hususta) az bir ilim verilmiştir.»

3 — Kur'ân'a göre de arz yuvarlaktır.

Zümer (5) : «Gökleri ve yeri gerçek olarak yaratmıştır, geceyi gündüze, gündüzü geceye (Sarp) dolar.»

4 — Kur'ân arzın döndüğünü bildirir.

Neml (88) : «Görürsün dağları da yerlerinde duruyor sanırsın, halbuki onlar bulut gibi geçmede.»

5 — Kur'ân manzume-i şems'in Vega yıldızına doğru olan akışını doğruluyor.

Yâsin (38) : «Ve Güneş de karar kılacağı yere kadar akıp gider.»

6 — Kur'ân Arz'ın bir ateş devresi geçirdiği nazariyesini doğrular.

Rahman (15) : «Ve cânın'ı coşup kaynayan (muzdarip) ateşden yarat-tı.»

7 — Kur'ân Güneşin kendine ait ziyasının olduğu, Ay'ın ise ziya neşretmediği nazariyesini doğrular.

Yunus (5) : «O Allah ki, güneş'i ziyadar kıldı, ay'ı nurlandırdı.»

İsra (12) : «Biz gecenin delili (olan) ay'ı mahvettik.»

Ellerimi Allah'ın huzurunda kaldırır, hepimiz için ondan en iyi temen-nilerde bulunurum.

Mehmet ORUÇ